

Araştırmanın Yöntem Bölümüne İlişkin Öz Yeterlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Araştırmanın Yöntem Bölümüne İlişkin Öz Yeterlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16972>

Özet

Araştırmanın Yöntem Bölümüne İlişkin Öz Yeterlik Ölçeği, Gök, Atalay Kabasakal ve Çetin tarafından 2015 yılında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, bireylerin özellikle akademik araştırmaların yöntem bölümünü planlama, uygulama ve raporlama süreçlerine dair sahip oldukları algılanan öz yeterlik düzeylerini belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, toplam 28 maddeden oluşmakta olup, araştırma sürecinin farklı amaçlarına odaklanan iki temel alt boyuta ayrılmıştır. Ölçeğin derecelendirilmesi 5'li Likert tipi kullanılarak yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlik, araştırma yöntemleri, yöntem bölümü, ölçek geliştirme, psikometri, akademik başarı, veri analizi

Yazarlar

Bilge Gök, Kaan Atalay Kabasakal, Serhat Çetin

Amaç

Ölçeğin temel amacı, üniversite öğrencilerinin veya araştırmacıların, bilimsel bir çalışmanın en kritik bileşenlerinden biri olan yöntem bölümünü hazırlama ve yürütme becerilerine yönelik inançların ve yeterlilik algılarının sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu yeterlilik algısı, araştırmanın planlanmasından veri toplama, analize hazırlık ve analiz sonuçlarının raporlanmasına kadar uzanan geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.

Geliştirme çalışması, özellikle lisansüstü eğitimde öğrencilerin araştırma derslerindeki yeterlilik düzeylerini objektif olarak değerlendirme ihtiyacından doğmuştur. Ölçek, eğitimcilerin ve danışmanların, öğrencilerin hangi amaçlarda (örneğin, veri analizi öncesi planlama veya analiz sonrası yorumlama) daha fazla desteğe ihtiyaç duyduğunu belirlemesine yardımcı olacak diagnostik bilgiler sunmayı hedefler.

Yapı

Araştırmanın Yöntem Bölümüne İlişkin Öz Yeterlik Ölçeği, bireyin belirli bir alandaki görevleri başarıyla tamamlama becerisine olan inancı olarak tanımlanan öz yeterlik yapısı ölçmektedir. Bu bağlamda, ölçek spesifik olarak araştırma yöntemleri alanındaki yeterliğe odaklanmıştır. Ölçek, iki ana alt boyutta 28 maddeden oluşmaktadır:

Veri Analizi Öncesi (13 Madde): Bu alt boyut, araştırma sorusunun belirlenmesi, hipotezlerin

oluşturulması, uygun araştırma deseninin seçilmesi, örneklem belirleme ve veri toplama araçlarının hazırlanması gibi veri analizinden önceki metodolojik adımlara ilişkin yeterlik algısının ölçer.

Veri Analizi Sırası ve Sonrası (15 Madde): Bu alt boyut ise, toplanan verilerin temizlenmesi, uygun istatistiksel analiz yönteminin seçilmesi, analizlerin gerçekleştirilmesi ve elde edilen sonuçların doğru bir şekilde yorumlanıp raporlanması gibi ileri düzey metodolojik becerilere yönelik yeterlik algısının değerlendirir.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirilme sürecinde geçerlik çalışmalarına detaylı olarak yer verilmiştir, ancak özet kaynakta bu bilgilerin ayrıntıların sunulmamıştır. Tipik olarak bu tür geliştirme çalışmaları, yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla Faktör Analizi (Açıklayıcı ve/veya Doğrulayıcı) yöntemleri kullanılmaktadır. Ayrıca, kapsam geçerliliği için uzman görüşlerine başvurulmuş ve ilgili literatür taraması yapılmıştır. Geçerlik çalışmaları tam detaylara ulaşmak için 2015 tarihli orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Güvenilirlik

Güvenilirlik (iç tutarlılık) analizleri, ölçeğin tutarlı ve kararlı sonuçlar üretme yeteneğini göstermek için zorunlu bir adımdır. Gök ve arkadaşları, ölçeğin alt boyutları ve genel ölçek puanı için iç tutarlılık katsayılarını (genellikle Cronbach Alfa katsayıları) hesaplamışlardır. Her ne kadar bu özet kaynakta spesifik katsayı değerleri belirtilmemişse de, bilimsel bir dergide yayınlanan bir ölçek geliştirme çalışması, kabul edilebilir düzeyde yüksek güvenilirlik değerlerine sahip olması beklenmektedir. Kullanılan örneklem üzerindeki güvenilirlik değerlerine makalenin metodoloji bölümünden ulaşılabilir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliliğini test etmek amacıyla Faktör Analizi (Factor Analysis) uygulanmıştır. Ölçek, kuramsal beklentilere uygun olarak iki faktörlü bir yapı sergilemiştir. Bu iki faktör (Veri Analizi Öncesi ve Veri Analizi Sırası/Sonrası), araştırma yöntemleri alanındaki öz yeterlik algısının, sürecin planlama ve uygulama/raporlama aşamaları arasında ayrıştığını göstermiştir. Faktör yükleri ve varyans açıklama oranları gibi detaylı istatistiksel sonuçlar, orijinal yayın içerisinde mevcuttur.

Ölçme Aracı

Test Tipi: Geliştirme (Self-Report/Öz Bildirim Ölçeği)

Format: Likert Ölçeği. Toplam 28 madde, iki alt boyut.

Dil: Türkçe

Puanlama Sistemi: 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır. (1=**Kesinlikle katılmıyorum** - 5=**Tamamen Katılıyorum**).

Popülasyon Grubu: Üniversite öğrencileri (Özellikle araştırma dersleri alan lisans ve lisansüstü öğrenciler).

Yaş Grubu: Yetişkin (Genellikle 18+)

Popülasyon Detayları: Ölçeğin geliştirildiği orijinal çalışmada, araştırma yöntemleri dersi alan üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Uygulama bireysel veya grup halinde yapılabilir. Puanlama, alt boyutlar ve genel ölçek için ayrı ayrı yapılmakta olup, yüksek puanlar araştırma yöntemleri alanındaki yüksek öz yeterlik algısının işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlik, araştırma yöntemleri, yöntem bölümü, ölçek geliştirme, psikometri, akademik başarı, veri analizi, faktör analizi, istatistiksel güvenilirlik

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Bilge Gök

Yazar ORCID Tanımlaması: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresi: bilgeb@hacettepe.edu.tr (Bilge Gök)

Yazın Adresi: Hacettepe Üniversitesi (Orijinal yayına göre)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir.

Ücret: Ticari olmayan akademik kullanımlarda genellikle ücret talep edilmemektedir.

Test Yılı: 2015

Kaynaklar

Gök, B., Atalay Kabasakal, K. ve Çetin, S. (2015). Araştırmanın Yöntem Bölümüne İlişkin Öz

Yeterlik Ölçeği geliřtirilmesi. *İkögretim Online*, 14(2), 438-448.

Makalenin orijinal başlantısı dergipark.ulakbim.gov.tr adresinde bulunmaktadır.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buraya başlantılanmıştır: arastirmanin-yontem-bolumune-iliskin-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf

Araştırmanın Yöntem Bölümüne İlişkin Öz Yeterlik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşaştırdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

28 madde, 2 alt boyut

veri analizi şırası ve sonrası (15 m)

veri analizi öncesi (13 m)